

ІНСТРУКЦІЯ
для боржника банку (іншої фінансової установи)
«ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ»

1. Визначення основних термінів

Реструктуризація боргів боржника – судова процедура у справі про банкрутство фізичної особи, що застосовується з метою відновлення платоспроможності боржника шляхом зміни способу та порядку виконання його зобов'язань згідно з планом реструктуризації боргів боржника;

Погашення боргів боржника – судова процедура у справі про банкрутство фізичної особи, що застосовується з метою задоволення вимог кредиторів за рахунок реалізації майна банкрута, визнаного банкрутом у порядку, встановленим цим Кодексом;

Керуючий реструктуризацією – арбітражний керуючий, призначений господарським судом у справі про банкрутство фізичної особи для здійснення реструктуризації боргів боржника;

Керуючий реалізацією – арбітражний керуючий, призначений господарським судом у справі про банкрутство фізичної особи для здійснення реалізації майна банкрута та задоволення вимог кредиторів;

Боржник – фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, неспроможна виконати свої грошові зобов'язання та щодо якої наявні підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство згідно з цим Кодексом.

2. Арбітражний керуючий та його винагорода

Участь арбітражного керуючого у справі про банкрутство є обов'язковою.

Арбітражний керуючий для виконання повноважень керуючого реструктуризацією призначається господарським судом з числа арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих, місцезнаходження офісу яких знаходиться на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного господарського суду (як правило, юрисдикція господарського суду поширюється на одну окремо взятую область України).

Арбітражний керуючий для виконання повноважень керуючого реалізацією призначається господарським судом за клопотанням зборів кредиторів, а у разі відсутності такого клопотання - призначається господарським судом з числа арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих, місцезнаходження офісу яких знаходиться на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного господарського суду.

Арбітражний керуючий у справі про банкрутство фізичної особи має право:

- 1) звертатися до господарського суду у випадках, передбачених цим Кодексом;
- 2) подавати заяви про визнання правочинів (договорів), укладених боржником, недійсними;
- 3) запитувати та отримувати документи або їх копії від юридичних осіб, органів державної влади і органів місцевого самоврядування та від фізичних осіб за їх згодою стосовно майна боржника - фізичної особи;
- 4) отримувати інформацію з державних реєстрів, в тому числі з бюро кредитних історій, у порядку, передбаченому законодавством України;
- 5) здійснювати огляд майна боржника;
- 6) отримувати інформацію про рух коштів на рахунках боржника, відповідно до Закону України “Про банки і банківську діяльність”.

Арбітражний керуючий зобов’язаний:

- 1) вживати заходів для збереження майна боржника;
- 2) організувати виявлення та складання опису майна боржника (проведення інвентаризації) та визначити його вартість;
- 3) розглядати заяви кредиторів про грошові вимоги до боржника, які надійшли в установленому цим Кодексом порядку, та повідомляти кредиторів про результати розгляду їхніх вимог;
- 4) вести реєстр вимог кредиторів;
- 5) брати участь у розробці плану реструктуризації боргів боржника, забезпечити його розгляд зборами кредиторів та подання його на затвердження до господарського суду;
- 6) відкрити спеціальний рахунок для розрахунків з кредиторами;
- 7) здійснювати заходи щодо стягнення на користь боржника дебіторської заборгованості, а також стягнення заборгованості з осіб, які несуть з боржником відповідно до закону або договору субсидіарну чи солідарну відповідальність;
- 8) погашати вимоги кредиторів відповідно до плану реструктуризації боргів або згідно черговості в процедурі погашення вимог кредиторів;
- 9) не рідше одного разу на три місяці звітувати перед зборами кредиторів про виконання плану реструктуризації боргів;
- 10) виконувати функції з управління та розпорядження майном боржника;
- 11) скликати збори кредиторів, організувати їх проведення;
- 12) здійснювати інші повноваження відповідно до законодавства.

Основна **грошова винагорода** арбітражного керуючого у справі про банкрутство визначається у розмірі:

- 1) п’яти мінімальних заробітних плат за проведення процедури реструктуризації боргів боржника та трьох мінімальних заробітних плат за проведення процедури погашення вимог кредиторів;

2) п'яти відсотків від стягнутих з третіх осіб на користь боржника грошових коштів та трьох відсотків від вартості реалізованого майна в процедурі реструктуризації боргів боржника або погашення вимог кредиторів.

3. Види процедур, що застосовуються щодо боржника для відновлення його платоспроможності.

Щодо боржника можуть застосовуватися такі процедури:

- 1) реструктуризація боргів боржника;
- 2) погашення боргів боржника;
- 3) мирова угода.

Процедура задоволення вимог кредиторів вводиться у справі про банкрутство разом з визнанням боржника банкрутом.

Суддя в рамках справи про банкрутство, вирішує усі майнові спори з майновими вимогами до боржника, у тому числі спори про визнання недійсними будь-яких правочинів (договорів), укладених боржником; стягнення заробітної плати; поновлення на роботі працівників боржника.

Правочини (договори) фізичної особи, пов'язані з відчуженням або передачею іншим способом майна заінтересованим особам щодо боржника протягом року до відкриття провадження у справі про банкрутство, можуть бути визнані господарським судом недійсними за заявою арбітражного керуючого чи кредитора.

4. Умови, за яких можливе врегулювання боргових відносин за допомогою процедури банкрутства фізичної особи

Провадження у справі про банкрутство відкривається господарським судом, якщо безспірні вимоги кредитора (кредиторів) до боржника – фізичної особи сукупно становлять не менше ста мінімальних розмірів заробітної плати, а до боржника фізичної особи-підприємця – не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати, які не були задоволені боржником протягом двох місяців після встановленого для їх погашення строку, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

Безспірні вимоги кредиторів - грошові вимоги кредиторів, підтвержені судовим рішенням, що набрало законної сили.

До складу грошових вимог, у тому числі щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), не включаються неустойка (штраф, пеня) та інші фінансові санкції.

Боржник **має право** звернутись до господарського суду з заявою про відкриття провадження у праві про банкрутство також у разі, якщо:

- 1) боржник припинив погашати кредити чи здійснювати інші планові платежі у розмірі більше як п'ятдесят відсотків місячних платежів по кожному з кредитних та інших зобов'язань упродовж двох місяців;
- 2) винесено постанову у виконавчому провадженні про відсутність у фізичної особи майна, на яке можна звернути стягнення;

3) сукупний дохід боржника за останні півроку зменшився на п'ятдесят відсотків за наявності непогашених кредитів та іншої заборгованості;

4) вартість майнових об'єктів, що належать фізичній особі на праві власності, зменшилась більше як на п'ятдесят відсотків за наявності непогашених кредитів та іншої заборгованості;

5) розмір боргів боржника перевищує вартість його майна і майнових прав більше як на п'ятдесят відсотків;

6) існують інші обставини, які можуть свідчити про те, що у найближчий час боржник не зможе виконати грошові зобов'язання чи здійснювати звичайні поточні платежі (загроза неплатоспроможності).

Боржник **зобов'язаний** звернутися до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство у разі виникнення таких обставин:

1) сукупний розмір боргів боржника перевищує триста мінімальних розмірів заробітної плати (п'ятсот для фізичної особи-підприємця);

2) задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами (загроза неплатоспроможності);

3) втрата єдиного джерела доходів, тяжке захворювання, що перешкоджає виконанню своєї професійної чи іншої діяльності та інші обставини, що можуть істотно вплинути на виконання грошових зобов'язань боржника, яка має непогашені кредити та іншу заборгованість.

Невиконання боржником вимоги щодо обов'язкового подання заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство тягне за собою незастосування до боржника положень Кодексу України з процедур банкрутства щодо звільнення від боргів.

5. Заява про визнання фізичної особи банкрутом і відкриття провадження у справі

Заява про відкриття провадження у справі про банкрутство подається боржником або кредитором за наявності вказаних вище підстав підстав.

Заява про відкриття провадження у справі про банкрутство повинна містити:

1) найменування господарського суду, до якого подається заява;

2) ім'я боржника, його місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків (в разі наявності), а також засобу зв'язку боржника;

3) ім'я або найменування кредитора, його місцезнаходження або місце проживання, ідентифікаційний код юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків (в разі наявності); а також засоби зв'язку кредитора;

4) виклад обставин, що є підставою для звернення до суду;

5) перелік документів, що додаються до заяви.

Якщо заява подається кредитором, до заяви, крім викладеного вище, також додаються:

- 1) докази сплати судового збору, крім випадків, коли згідно із законом він не підлягає сплаті;
- 2) докази авансування основної винагороди арбітражного керуючого;
- 3) довіреність чи інший документ, що засвідчує повноваження представника, якщо заяву підписано представником;
- 4) документи, що підтверджують наявність грошових вимог кредитора, підставу їх виникнення;
- 5) докази безспірності вимог кредитора та їх розмір;
- 6) докази надсилання боржнику копії заяви і доданих до неї документів.

Якщо заява подається боржником, до заяви, крім викладеного вище, також додаються:

- 1) докази сплати судового збору, крім випадків, коли згідно із законом він не підлягає сплаті;
- 2) довіреність чи інший документ, що засвідчує повноваження представника, якщо заяву підписано представником;
- 3) документи, що підтверджують наявність або відсутність у боржника статусу фізичної особи – підприємця;
- 4) бухгалтерський баланс фізичної особи-підприємця на останню звітну дату;
- 5) конкретизований список кредиторів і боржників із зазначенням загальної суми грошових вимог кредиторів (боржників), а також щодо кожного кредитора (боржника) – його імені або найменування, його місцезнаходження або місця проживання, ідентифікаційного коду юридичної особи або реєстраційного номера облікової картки платника податків (за наявності), суми грошових вимог (загальної суми заборгованості, заборгованості за основним зобов'язанням та суми неустойки (штрафу, пені) окремо), підстав виникнення зобов'язань, а також строку їх виконання згідно із законом або договором;
- 6) опис майна боржника, що належить йому на праві власності із зазначенням місця знаходження або зберігання майна;
- 7) копії документів, що підтверджують право власності боржника на майно;
- 8) перелік майна, що перебуває у заставі (іпотеці) або є обтяженим у інший спосіб, його місцезнаходження, вартість, а також інформація про кредиторів, на користь яких вчинено обтяження майна боржника, їх ім'я або найменування, місцезнаходження або місце проживання, ідентифікаційні коди юридичних осіб або реєстраційний номер облікової картки платника податків (за наявності), суми їх грошових вимог, підстави виникнення зобов'язань, а також строки їх виконання згідно із законом або договором;
- 9) копії документів про вчинені боржником, протягом року до моменту подачі заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство, правочини щодо належного йому нерухомого майна, цінних паперів, часток у статутному капіталі, транспортних засобах та угодах на суму понад 50 мінімальних заробітних плат;

10) відомості про всі наявні рахунки боржника (у тому числі депозитні рахунки), відкриті в банках та інших фінансово-кредитних установах, їх реквізити;

11) копія трудової книжки;

12) відомості про роботодавця (-ів) боржника;

13) інші документи, які підтверджують банкрутство боржника.

За подання заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника справляється судовий збір у порядку, передбаченому законом.

Боржник і кредитори мають право подавати до господарського суду документи, передбачені цим Кодексом, в електронній формі, використовувати форми, розміщені на офіційних веб-сайті уповноваженого органу з питань банкрутства та веб-порталі судової влади України.

Боржник і кредитор, які ініціюють відкриття провадження у справі про банкрутство, зобов'язані подати разом з заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство пропозиції щодо реструктуризації боргів (проект плану реструктуризації боргів).

У разі відсутності підстав для відмови у прийнятті або поверненні заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство господарський суд не пізніше п'яти днів з дня надходження такої заяви виносить ухвалу про прийняття заяви до розгляду, в якій зазначається:

1) дата підготовчого засідання, яке повинно відбутись не пізніше п'ятнадцяти робочих днів з дня винесення ухвали;

2) прізвище, ім'я та по батькові арбітражного керуючого для призначення його керуючим реструктуризацією.

Ухвалою про прийняття заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника господарський суд має право вирішити питання про:

1) зобов'язання заявника, боржника та інших осіб надати суду додаткові відомості, необхідні для вирішення питання про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника;

2) вжиття заходів щодо забезпечення вимог кредиторів шляхом заборони боржнику відчужувати майно.

Господарський суд має право за мотивованим клопотанням сторін у справі про банкрутство боржника чи за своєю ініціативою вжити заходів до забезпечення вимог кредиторів.

До заходів забезпечення вимог кредиторів належать зокрема: заборона боржнику укладати правочини (договори); зобов'язання боржника передати цінні папери, майно, інші цінності на зберігання третім особам; вчинення або утримання від вчинення певних дій; заборона боржнику розпоряджатись його нерухомим майном; накладення арешту на конкретне майно боржника, інші заходи для збереження майна боржника; заборона виїзду боржника за кордон.

Суд відмовляє у відкритті провадження у справі про банкрутство виноситься, якщо:

- 1) відсутні підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство;
- 2) вимоги кредитора свідчать про наявність спору про право, який підлягає вирішенню у порядку позовного провадження;
- 3) вимоги кредитора (кредиторів) задоволені боржником у повному обсязі до підготовчого засідання суду;
- 4) особи, які є родичами боржника першого ступеня споріднення, володіють майном сукупною вартістю понад суму безспірних вимог кредиторів;
- 5) боржник, або особи, які є родичами боржника першого ступеня споріднення безоплатно чи за ціною нижче ринкової відчужили нерухоме майно, транспортні засоби чи інше майно, сукупною вартістю понад 20 відсотків безспірних вимог кредиторів, протягом 1 року до дати подання боржником заяви про банкрутство;
- 6) боржник має непогашену судимість за економічні злочини, у тому числі й пов'язані з банкрутством;
- 7) боржник притягався протягом попередніх трьох років до відповідальності за адміністративні правопорушення у сфері економіки, у тому числі й пов'язані з банкрутством;
- 8) боржник був визнаний банкрутом протягом попередніх п'яти років.

З метою виявлення усіх рахунків боржника (поточних та депозитних) господарський суд окремо вирішує питання про направлення запиту до Національного банку України, який має надати інформацію про такі рахунки боржника в усіх комерційних банках України.

Боржник зобов'язаний надати керуючому реструктуризацією всю інформацію про договірні зобов'язання, наявні борги та дебіторську заборгованість перед боржником.

Невиконання боржником цих вимог тягне за собою відмову у звільненні від боргів за результатами розгляду справи про банкрутство.

З моменту відкриття провадження у справі про банкрутство:

- 1) пред'явлення кредиторами вимог до боржника та їх задоволення може відбуватися лише в межах провадження у справі про банкрутство та у порядку, передбаченому цим Кодексом України з процедур банкрутства;
- 2) арешт майна боржника та інші обмеження боржника щодо розпорядження належним йому майном можуть бути застосовані виключно господарським судом у межах провадження у справі про банкрутство, а попередньо накладені арешти та обмеження можуть бути зняті на підставі ухвали господарського суду;
- 3) припиняється нарахування штрафів та інших фінансових санкцій, а також відсотків за зобов'язаннями;

4) здійснення корпоративних прав боржника та реалізація майнових прав відбувається з урахуванням обмежень, встановлених Кодексом України з процедур банкрутства;

5) вводиться мораторій на задоволення вимог кредиторів;

6) строк виконання всіх грошових зобов'язань вважається таким, що настав;

7) будь-яке відчуження та розпорядження майном боржника здійснюється виключно в порядку, передбаченому Кодексом України з процедур банкрутства.

Господарський суд за клопотанням кредитора або з власної ініціативи може прийняти рішення про тимчасову заборону без дозволу суду виїжджати за кордон на період розгляду справи у суді.

6. Мораторій на задоволення вимог кредиторів

Мораторій на задоволення вимог кредиторів вводиться одночасно з відкриттям провадження у справі про банкрутство, про що зазначається в ухвалі господарського суду. Ухвала про запровадження мораторію є підставою для зупинення виконавчого провадження.

Протягом дії мораторію на задоволення вимог кредиторів:

1) зупиняється виконання боржником грошових зобов'язань, у тому числі і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), термін виконання яких настав до відкриття провадження у справі про банкрутство;

2) припиняється стягнення з фізичної особи за всіма виконавчими документами, за винятком виконавчих документів за вимогами про стягнення аліментів, а також за вимогами про відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян;

3) не нараховується неустойка (штраф, пеня), не застосовуються інші фінансові санкції за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань із задоволення вимог, на які поширюється мораторій;

4) зупиняється перебіг позовної давності на період дії мораторію;

5) не застосовується індекс інфляції за весь час прострочення виконання грошового зобов'язання.

Мораторій не поширюється на:

1) відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян;

2) виплату аліментів;

3) виконання вимог за виконавчими документами немайнового характеру, що зобов'язують боржника вчинити певні дії чи утриматися від їх вчинення;

4) задоволення вимог кредиторів у процедурі реструктуризації боргів боржника, відповідно до затвердженого плану та задоволення вимог кредиторів в процедурі погашення боргів боржника відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства.

7. Виявлення кредиторів

Виявлення кредиторів здійснюється протягом тридцяти днів від дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника.

8. Збори кредиторів

Збори кредиторів організовує арбітражний керуючий.

Учасниками зборів кредиторів боржника з правом вирішального голосу є кредитори, вимоги яких визнані господарським судом, крім кредиторів з вимогами щодо виплати заробітної плати, аліментів та відшкодування шкоди, завданої неправомірними діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкоди, завданої майну фізичної або юридичної особи, які мають право брати участь у зборах кредиторів з правом дорадчого голосу.

У зборах кредиторів боржника із правом дорадчого голосу також має право брати участь арбітражний керуючий та боржник.

До компетенції зборів кредиторів належить прийняття рішення про:

- 1) схвалення плану реструктуризації боргів;
- 2) відмова в схваленні плану реструктуризації та клопотання до господарського суду про визнання боржника банкрутом та введення процедури погашення боргів боржника;
- 3) звернення у випадках, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства до господарського суду з клопотанням про призначення керуючого реструктуризації або керуючого реалізацією;
- 4) звернення до господарського суду з клопотанням про закриття процедури реструктуризації боргів у зв'язку з невиконанням або неможливістю виконання плану реструктуризації боргів та введення процедури погашення боргів боржника;
- 5) підготовка та укладення мирової угоди, звернення до господарського суду про затвердження мирової угоди;
- 6) звернення до господарського суду з клопотанням про припинення повноважень арбітражного керуючого;
- 7) інші питання, передбачені законодавством.

9. Реструктуризація боргів боржника

План реструктуризації боргів боржника розробляється з метою вирішення проблем заборгованості боржника шляхом зміни способу та порядку виконання його зобов'язань засобами, передбаченими законодавством.

План реструктуризації боргів боржника **повинен містити:**

- 1) виклад обставин, які привели до неплатоспроможності боржника;
- 2) інформацію про визнані судом вимоги кредиторів, їх розмір та черговість їх задоволення;

3) інформацію про майновий стан боржника за результатами проведених заходів з виявлення та складання опису майна боржника (проведення інвентаризації);

4) інформацію про всі доходи боржника, в тому числі, доходи, які боржник розраховує отримувати протягом процедури реструктуризації боргів;

5) розмір суми, яка буде щомісяця виділятися для погашення вимог кредиторів;

6) розмір суми, яка щомісяця залишатиметься боржникові на задоволення побутових потреб, яка не може бути меншою за один прожитковий мінімум на боржника та на кожную особу, яка знаходиться на його утриманні;

7) графік задоволення вимог кредиторів, в якому зазначається порядок та черговість задоволення вимог кредиторів.

План реструктуризації боргів боржника **може містити** положення про:

1) реалізацію в процедурі реструктуризації боргів частини майна боржника, у тому числі того, що є предметом забезпечення, черговість реалізації такого майна, строки реалізації та кошти, які планується отримати від його реалізації;

2) зміну способу та порядку виконання зобов'язань, у тому числі розміру та строків погашення боргів;

3) відстрочку чи розстрочку або прощення (списання) боргів чи їх частини;

4) виконання зобов'язань боржника третіми особами, зокрема шляхом укладання договору поруки, гарантії та інших правочинів згідно з цивільним законодавством;

5) інші заходи направлені на покращення майнового стану боржника та задоволення вимог кредиторів (перекваліфікація, працевлаштування та ін.).

Строк виконання плану реструктуризації боргів боржника у справі про банкрутство не може перевищувати три роки.

У разі погашення боргів за кредитами, отриманими боржником на придбання житла, строк виконання плану реструктуризації боргів боржника може становити до п'ять років.

Не підлягають реструктуризації борги боржника щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування.

Податковий борг, який виник за три роки до винесення ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство боржника, у процедурі реструктуризації боргів боржника визнається безнадійним та списується.

Не підлягають реструктуризації чи прощенню (списанню) борги за кредитами, отриманими боржником на відпочинок, розваги, придбання предметів розкоші, а також борги, які виникли з участі боржника у азартних іграх, парі тощо.

План реструктуризації боргів боржника затверджується господарським судом лише після повного погашення боргів боржника щодо відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян, виплати аліментів, якщо така заборгованість існує.

Якщо протягом трьох місяців з дня винесення ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство і введення процедури реструктуризації боргів боржника до господарського суду не буде поданий узгоджений з боржником і схвалений кредиторами план реструктуризації боргів боржника, господарський суд має право прийняти рішення про визнання боржника банкрутом і відкриття процедури погашення боргів боржника відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства.

Від дня затвердження плану реструктуризації боргів боржника вимоги, внесені у план реструктуризації боргів, можуть бути задоволені тільки у порядку і спосіб, визначений у плані реструктуризації боргів.

У процесі реалізації плану реструктуризації боржник має здійснювати правочини тільки за згоди господарського суду щодо:

- 1) придбання, відчуження або обтяження нерухомого майна боржника, включаючи майнові і немайнові об'єкти, цінні папери тощо, вартість яких складає більше десяти мінімальних заробітних плат;
- 2) укладання договорів позики, довічного утримання, уступки вимоги, переведення боргу, а також передачі в довірче управління майна боржника;
- 3) виступати засновником чи брати участь у статутному (складеному) капіталі товариств;
- 4) виступати поручителем за зобов'язаннями інших осіб.

Протягом дії плану реструктуризації боргів боржника боржник повинен повідомляти кредиторів, включених до плану реструктуризації боргів про істотні зміни у своєму майновому стані, а також про отримання позик і кредитів (в т. ч. придбання товарів у кредит), повідомляти про введення щодо нього процедури реструктуризації боргів.

Затвердження господарським судом плану реструктуризації боргів може бути підставою для переукладення цивільно-правових договорів з новими умовами виконання зобов'язань кредиторів.

10. Визнання фізичної особи банкрутом

Господарський суд визнає фізичну особу – боржника банкрутом за її заявою або заявою кредитора у разі підтвердження в судовому засіданні нездатності боржника задовольнити вимоги кредиторів за грошовими зобов'язаннями та/або виконати обов'язок зі сплати обов'язкових платежів.

Господарський суд визнає боржника банкрутом і вводить процедуру погашення боргів боржника за заявою керуючого реструктуризацією у разі

неподання, незатвердження або невиконання плану реструктуризації боргів боржника.

Разом з постановою про визнання боржника банкрутом і введення процедури погашення боргів боржника господарський суд призначає керуючого реалізацією.

Кандидатура керуючого реалізацією визначається судом за клопотанням кредиторів, а у разі відсутності такого клопотання - за ініціативою суду, крім випадків, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства.

Під час призначення керуючого реалізацією господарський суд не пов'язаний з кандидатурами арбітражних керуючих, запропонованими комітетом кредиторів, та має право призначити арбітражного керуючого самостійно.

Майно боржника, що підлягає реалізації у процедурі погашення боргів боржника складає ліквідаційну масу.

До ліквідаційної маси включається все майно боржника, що перебуває у його власності, а також те, що буде отримано ним у власність після визнання боржника банкрутом і до завершення процедури погашення боргів боржника, за виключенням майна, визначеного у статті 146 Кодексу України з процедур банкрутства.

До складу ліквідаційної маси не включається єдине соціальне житло (квартира, загальна площа якої не перевищує 60 кв. метрів, або житлова площа якої не перевищує 13.65 кв. метрів на кожного члена сім'ї боржника, місце проживання якого зареєстроване у цій квартирі; житловий будинок, загальна площа якого не перевищує 120 кв. метрів) та інше майно боржника, на яке згідно з законодавчими актами України не може бути звернено стягнення.

Не включаються до ліквідаційної маси кошти, що перебувають на рахунках боржника у пенсійних фондах та спеціальних фондах соціального страхування.

Господарський суд має право за вмотивованим клопотанням боржника та інших учасників провадження у справі про банкрутство, виключити зі складу ліквідаційної маси майно боржника, на яке згідно з законодавчими актами України може бути звернено стягнення, але воно є необхідним для задоволення нагальних потреб боржника та його сім'ї.

Господарський суд може виключити зі складу ліквідаційної маси майнові об'єкти, які є неліквідними чи дохід від реалізації яких істотно не вплине на задоволення вимог кредиторів, вартістю не більше п'яти мінімальних заробітних плат.

Загальна вартість майна боржника, яка виключається зі складу ліквідаційної маси відповідно до положень цієї частини, не може перевищувати п'ятнадцяти мінімальних заробітних плат.

Вимоги кредиторів за зобов'язаннями, забезпеченими заставою майна фізичної особи, задовольняються із заставного майна.

Вимоги кредиторів, включені до реєстру кредиторів, задовольняються в такому порядку:

1) у першу чергу задовольняються вимоги осіб, перед якими боржник несе відповідальність за заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян, вимоги щодо стягнення аліментів, а також задовольняються вимоги, що виникли із зобов'язань щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування;

3) у другу чергу задовольняються вимоги щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

4) у третю чергу проводяться розрахунки з іншими кредиторами.

5) у четверту чергу сплачуються неустойка (штраф, пеня), що внесені до реєстру вимог кредиторів.

Вимоги кредиторів однієї черги задовольняються у порядку календарної черговості їх виникнення.

Не задоволені за рахунок реалізації предмету застави вимоги кредиторів за зобов'язаннями, забезпеченими заставою майна боржника, задовольняються у третю чергу.

Вимоги, не задоволені за недостатністю майна, вважаються погашеними за винятком випадків, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства.

11.Мирова угода у справі про банкрутство

Мирова угода укладається сторонами у справі про банкрутство фізичної особи – боржника з метою закриття судового провадження у справі шляхом врегулювання заборгованості фізичної особи на основі взаємних поступок.

Мирова угода може бути укладена на будь-якій стадії розгляду справи про банкрутство.

У справі про банкрутство мирова угода може бути укладена лише після виявлення всіх кредиторів.

Рішення про укладення мирової угоди приймається боржником та кредиторами, яким належить більше п'ятдесяти відсотків вимог до боржника. Згода на укладення мирової угоди кредиторів, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника, є обов'язковою.

Боржник подає до господарського суду заяву про затвердження мирової угоди, до якої додається текст узгодженої з кредиторами мирової угоди.

12.Звільнення від боргів у справі про банкрутство

Господарський суд при винесенні ухвали про завершення процедури погашення боргів боржника та закриття провадження у справі про банкрутство ухвалює рішення про звільнення боржника - фізичної особи від боргів.

Фізична особа не звільняється від подальшого виконання вимог кредиторів після завершення судових процедур у справі про банкрутство та обов'язку повернення непогашених боргів щодо:

- 1) відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю громадян;
- 2) стягнення аліментів;
- 3) інших вимог, які нерозривно пов'язані з особистістю фізичної особи.

Такі вимоги, що не були погашені у справі про банкрутство, можуть бути заявлені після завершення провадження у справі про банкрутство у повному обсязі або у непогашеній частині.

13.Обмеження, що встановлюються щодо осіб, які були визнані банкрутом

Протягом п'яти років після визнання фізичної особи банкрутом не може бути відкрито провадження у справі про банкрутство за його заявою.

Протягом п'яти років після визнання боржника банкрутом фізична особа не може брати на себе зобов'язання за договорами позики і кредитними договорами, а також не може укладати договір поруки, передавати майно у заставу без зазначення цього факту.

Протягом п'яти років після визнання фізичної особи банкрутом ця особа повинна зазначати цей факт при реєстрації себе фізичної особи - підприємця.

*****